Poštnina plačana v gotovini. Izhaja štirinajstdnevno.

OBRTNIK

Glasilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjeništvo za izdajo lista „Obrtnik"
Uprava: Ljubljana, Wolfova 12. (Marn Josip.)
Naročnina znaša: za celo leto . . . . 30·— Din
za pol leta . . . . . 15·— „
Telefon 38-49. posamezna številka . . 2·50 „

V slogi in edinstvu vsega Jugoslovanskega obrtništva je uspeh!

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto VIII. Ljubljana, dne 1. septembra 1939. Štev. 7.

Lovro Pičman:

Samostojna obrtna zbornica v Ljubljani

Pred kratkim smo čitali v naših dnevnikih, da bo končno le prišlo v kratkem do samostojne obrtne zbornice v Ljubljani.

Marsikoga, ki te zadeve ne pozna od bliže, je ta vest silno presenetila, nekateri pa tem vestem sploh verjeti niso mogli, da bi bile resnične, ker so bili od gotovih krogov in po naših dnevnikih do sedaj poučeni, da do tega sploh priti ne more, češ da za to ni nikake zakonske podlage.

Mi smo vedno trdili, da temu ni tako in nas, kateri smo stali v pokretu za osamosvojitev obrtnih zbornic v državi, ta vest pač ni iznenadila, ker smo vedeli, da bo moralo prej ali slej priti do izraza obrtniške volje, ki se je neštetokrat pokazala na številnih naših zborih, če so tudi gotovi krogi proti volji obrtništva porabljali vsa sredstva in dejansko stanje prikazovali popolnoma v drugačni luči, kakor pa je stvarno bilo. Ker se je pa tudi slovensko obrtništvo v dobi našega pokreta večkrat izreklo za samostojno obrtno zbornico v Ljubljani in pa, ker skupna zbornica obrtništvu svojih obljub ni izpolnila, ker jih izpolniti tudi ne more, kajti to bi bilo proti interesom nekaterih krogov, tedaj je povsem naravna posledica, da kdor hoče uživati v bodoče zaupanje obrtništva mora stvarno priznati obrtništvu pravo samoodločbe in jim dejansko dati tudi samostojnost.

Nekateri se s tem dejstvom nikakor ne morejo sprijazniti in pravijo, češ, sedaj se bodo šopirili za to delo v veliki meri oni, ki nimajo posebnih zaslug za to; to pa mene in upam, da tudi moje prijatelje prav nič ne moti in nimam zato nobenega ljubosumja, kdo naj pri stvari da zadnji pečat. Vsakomur sem hvaležen, ki je kdaj tu na kakršenkoli način pripomogel k stvari, da se končno izvede, ker je to brezdvomno volja ogromne večine slovenskega obrtništva ter sem se vedno zavedal, da se nobena akcija ne more izvesti brez začetka niti brez zaključka. Toda eno pa lahko trdim, da bi se brez pionirskega dela, ki smo ga vršili v okvirju društva Jugoslovanskih obrtnikov, katero delo je bilo ogromno, in brez tega truda ta zgradba gotovo ne dovršila.

V pomirjenje vsem onim, ki še sedaj hočejo begati obrtništvo, da ne bo moglo vzdrževati svoje zbornice, odnosno, da bo moralo dajati večje prispevke, sem prepričan, da to ne drži, ker ostale obrtne zbornice shajajo z enakimi prispevki, kakor jih plačujemo mi za skupno zbornico in končno, če bi res prispevali za svojo zbornico nekaj več, bi nas to ne smelo prav nič motiti, kajti biti si moramo na jasnem, da če hočemo imeti take koristi, ki nam pripadajo, tedaj moramo tudi sami vzdrževati svojo obrtno zbornico in se ne smemo naslanjati na ramena drugih in se tako prodajati v odvisnost, ker nam je preteklost pokazala, da smo to navidezno podporo drago plačevali v obliki raznih koncesij.

Uverjen sem, da slovensko obrtništvo brez razlike z veseljem sprejema vest o ustanovitvi obrtne zbornice v Ljubljani in bodo merodajni faktorji deležni največjega zaupanja, ako bodo dali obrtništvu čimprej priliko svobodne izbire svojih zastopnikov, da bo zbornica v Ljubljani res **obrtniška.**

Odškodnina vajencem za delo na učenju

Po paragrafu 267 obrtnega zakona je določeno, da predpiše minister za trgovino, obrt in industrijo v sporazumu z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje in po zaslišanju zbornic (gospodarskih in delavskih zbornic), uredbo z določili o najmanjših zneskih odškodnine učencem-vajencem za delo.

Prav dejstvo, da še doslej ni izdana tozadevna uredba, je privedlo večkrat sporni stranki do prepirov in tožba, ker ni točnejših določil, pa je vajenec običajno uveljavljal svoje pravice v posameznih primerih preko obrtnega sodišča, ki je zadeve individualno reševalo in priznavalo odškodnino vajencem, ki so to iz različnih vzrokov iztoževali. Da bo to vprašanje tudi enkrat rešeno je bil pred dnevi dostavljen gospodarskim in delavskim zbornicam načrt uredbe o odškodninah vajencev, katera bo po inštančni poti kasneje tudi uveljavljena.

Po osnutku uredbe vajencu ne pripada prvo leto nikaka odškodnina, če je vajenec v popolni oskrbi staršev ali varuha. V drugem letu je predvideno, da dobi vajenec na uro pol dinarja, tretje leto en dinar in četrto leto dinar in pol. V primeru, da je vajenec pri mojstru na hrani, je predvideno, da prvo leto ne prejme ničesar, drugo leto prejme na uro po 16 p, tretje leto po 33 p in četrto leto po 50 p na uro. V primeru, da je vajenec pri mojstru na stanovanju brez hrane in obleke je predvideno, da bi dobil, prvo leto ničesar, drugo leto 33 p, tretje leto 66 p in četrto leto 1 din na uro. Če pa bo imel vajenec pri mojstru celotno oskrbo (hrano, stanovanje in obleko), pa je predvideno, da ne prejme prva tri leta nikake odškodnine, temveč bi prejel šele 4 leto po 50 p na uro. Ko pa bi dal mojster vajencu kako obleko ima pravico vrednost obleke odbiti od predvidene odškodnine.

Navedene točke so glavne, ki zadevajo materialno stran obrtništva v prvi vrsti, ker je največje število vajencev v obrtniških obratih. Obrtniške organizacije kakor tudi ostale gospodarske panoge imajo priliko k osnutku staviti pripombe ter se izjaviti v koliko naj bo sprejemljiva ali nesprejemljiva uredba o tem vprašanju.

Že večkrat smo imeli priliko poudariti, da je obrtni zakon vsekakor zbirka dovolj lepih odredb in paragrafov, da pa je delojemalec mnogo bolj zaščiten v pogledu socialnosti tudi z gospodarskega stališča po tem zakonu, kakor delodajalec. Pravilno je, da se uredi vprašanje odškodnine vajencem za njihovo delo, toda ne gre, da bi delojemalske organizacije kratkomalo uveljavljale samo za sebe pravice, oziroma za vajence, temveč je treba prav s to uredbo določiti tudi dolžnosti, ki naj bodo naložene vajencem, ko se jim bo priznalo odškodnino. Delojemalske organizacije zelo boli tudi paragraf 260. obrtnega zakona, kateri med drugim določa, da more pogodba vsebovati tudi določilo o odškodnini mojstru za učenje vajenca, zaradi česar gledajo na osnutek uredbe, kot brezpredmeten, češ da si bodo mojstri tako zaračunali po izračunu odškodnine vajencem zneske za sebe na račun učenja in jih obremenili na račun dohodkov odškodnin vajencem. Naše stališče je, da pripada prav gotovo mojstru odškodnina, kakršnih primerov je v praksi prav za prav zelo malo, če je mojster dolžan učiti vajenca. Saj tudi šole niso brezplačne, zaradi česar se tudi od obrtnika mojstra ne more zahtevati, da bi učil zastonj brez odškodnine, vajenec pa bi imel pravico zahtevati odškodnino za svoje delo, pri katerem je v prvem in v več primerih tudi drugem in tretjem letu še tak, da naredi često mnogo več škode, kakor pa znaša po predvidenem osnutku odškodnina za njegovo delo. Vsega tega delojemalske organizacije ne upoštevajo, ko samo zahtevajo novih bremen za obrtništvo, o čutu dolžnosti in pa o povrnitvi škode, ki jo vajenci veliko store, pa nikjer ne govore, čeprav bi to morali vse lojalno upoštevati že zato, ker smo obrtniki gotovo za to, da se vprašanje odškodnine vajencem pravično reši po socialnih vidikih in tudi po strokah ter končno, kar se ne sme prezreti, tudi po marljivosti in uspehu vajenca samega.

Delojemalske organizacije k stvari osnutka zavzemajo stališče, naj se ukine, oziroma razveljavi točka 8. § 260 obrtnega zakona, ki predvideva, da si more učni mojster zaračunati honorar za učenje. Zahtevajo, da se zagotovi z uredbo vajencu po 1 letu učenja minimalna odškodnina, ki naj bi bila iztožljiva še 3 leta po končani učni dobi. S tem v zvezi zahtevajo tudi kazenske sankcije za one, ki bi uredbo kršili. Glede na različnost trajanja učne dobe v raznih obrtih zahtevajo s predpisom, stopnjevanje odškodnine, tako da bi vajenec dosegel v zadnjem letu učne dobe najvišjo odškodnino, ki je predpisana. Odtegovanje vrednosti obleke zahtevajo naj se ukine, češ da bi to dopuščalo največje zlorabe, kakor tudi to, če je vajenec pri mojstru na hrani in stanovanju. Kakor se delojemalske organizacije zavzemajo po svoji strani za popravilo osnutka uredbe v interesu vajencev, tako je dolžnost tudi obrtniških organizacij ter ustanov, da se pozanimajo za pravično ureditev tega vprašanja, ker ne gre, da bi v vprašanju odškodnine vajencev bil obrtnik prikrajšan. Upoštevati je treba, da mora danes mojster, posebno v mestih, vajencu dati na razpolago cel dan, oziroma 2 popoldneva za poset obrtnonadaljevalne šole, poleg tega pa ima z vajencem neprestano posla posebno v zadnjem času, ko je na vrsti tudi obvezna telesna vzgoja in vsega drugega polno.

Iz vsega prednjega izhaja, da bo predmetna uredba uveljavljena v najkrajšem času. Delojemalci in njihove organizacije naj vedo, da smo obrtniki že itak mnenja, da ni vredno že skoro več jemati vajencev, ker ima mojster danes samo radi vajenca mnogo potov itd., zaradi česar je treba to upoštevati in pustiti, da mojstri izobrazujejo vajence brez neumestnih predpisov in neupravičenih odškodnin, kar vse končno porazno vpliva na vajenca, ne pa moralno-vzgojno, ker se vajenca zavaja z drugimi stvarmi, mesto da bi bil v času učenja vajenec, kar je danes predvsem potrebno.

Priprave za Razstavo slovenske obrti,

ki se bo vršila v dneh 7. do 16. oktobra t. l. v Ljubljani, so v polnem zamahu. Razstavni odbor je prejel obvestilo dvorne pisarne, da je pokroviteljstvo nad razstavo sprejel Nj. Vis. knez-namestnik Pavle.

Udeležba. Jubilejne razstave se more udeležiti vsak obrtnik iz Slovenije s predmeti lastne obrtniške proizvodnje, ki jih posebna ocenjevalna komisija pripusti na razstavo.

Razdelitev blagovnih skupin: 1. gradbena obrt; 2. oblačilna stroka in tapetništvo; 3. lesna in sorodne obrti, glasbila; 4. kovinska obrt, elektrotehnika, poljedelski stroji; 5. umetna obrt, aranžerstvo; 6. keramika; 7. služnostne obrti; 8. galanterija; 9. živilska obrt; 10. grafična obrt, fotografija; 11. oddelek Zavoda za pospeševanje obrta pri Zbornici za TOI 12. obrtno šolstvo; 13. obrtna literatura. Razstavi oblačilne stroke bo priključena posebna prireditev modne revije, razstavi živilske obrti pa posebna kulinarična razstava, ki v Ljubljani že dlje časa ni bila prirejena.

Ugodnosti. Vsi razstavljalci in obiskovalci razstave bodo deležni četrtinske vožnje po železnici in znižane vožnje po parnikih, skratka vseh ugodnosti, ki jih nudi tudi prireditev Ljubljanskega velesejma. Za vse razstavno blago, ki se po razstavi vrne razstavljalcem, je dovoljena polovična vožnja.

Značaj razstave. Ministrstvo za trgovino in industrijo je priznalo Razstavo slovenske obrti kot uradno priznano razstavo v smislu § 94 Pravilnika za izvedbo zakona o zaščiti industrijske svojine in je s tem vsem predmetom industrijske svojine priznana zaščita na podstavi § 160 Zakona o zaščiti industrijske svojine.

Razstavni plakat. Razstavni odbor je razpisal posebne nagrade za osnutke razstavnega plakata. Po pregledu in oceni prejetih osnutkov je odbor sklenil, da 1. nagrade ne podeli, 2. nagrado v znesku din 800·— je prejel g. Trpin za osnutek z geslom „Kovač“, 3. nagrado v znesku din 300·— pa g. Kocjančič za osnutek z geslom „Simboli“. Na podlagi sklepa odbora se je odkupil osnutek z geslom „Obrt“ arh. Glanza.

Poziv vsemu slovenskemu obrtništvu. Ker se je približal čas, da se vsi prizadeti odločijo, če hočejo svoje predmete razstaviti na jubilejni razstavi in ker se je temu pozivu odzvalo do zdaj že veliko število obrtništva, poziva razstavni odbor vse zamudnike, naj se nujno odločijo in čimprej prijavijo razstavnemu odboru. Vsem razstavljalcem so na razpolago strokovnjaki s tehničnimi nasveti glede izdelave razstavnih predmetov. Vsi zamudniki naj se nujno javijo z dopisnico, lahko pa tudi osebno v razstavni pisarni, da prejmejo prijavnice in razstavni red. Pripomniti je, da je večina razstavnega prostora že oddanega in je zato nujno potrebno, da se še **ostali razstavljalci čimprej javijo.** Vse informacije, podatke in obvestila poda na zahtevo takoj razstavni odbor Zavoda za pospeševanje obrta pri Zbornici za TOI v Ljubljani, Beethovnova ul. 10, pritličje, levo, telefon št. 30-88.

Zavarovanje obrtništva

Obrtni zakon, ki je stopil v veljavo leta 1932., je v § 384 predvidel tudi obvezno zavarovanje obrtništva za primer nezgode, za primer starosti, smrti in onemoglosti (penzijsko zavarovanje) in za primer bolezni. Ministrstvo trgovine in industrije je v začetku letošnjega leta izdelalo načrt uredbe za zavarovanje obrtnikov. O tej uredbi se je razpravljalo na številnih obrtniških zborovanjih in konferencah vseh obrtniških zbornic in zbornic z obrtnimi odseki. Obrtništvo je prišlo do zaključka, da uredba ne zadovoljuje. Zlasti se je opozarjalo, da bi prispevki (premije), ki bi jih morali plačevati obrtniki, pomenili za šibkega obrtnika preobčutno breme, dočim bi bili prejemki, ki bi jih obrtnik prejemal od svojega zavarovanja, prenizki. Stavili so se konkretni predlogi, da se najdejo sredstva in možnosti, da se na eni strani znižajo premije in s tem olajša obrtništvu breme, na drugi strani pa čim bolj povišajo prejemki zavarovanja v korist obrtnika in njegove družine. V ta namen se je med drugim pokazala tudi nujna potreba, da se zberejo čim točnejši statistični podatki za vse obrtništvo in za vsakega poedinca, na podlagi teh statističnih podatkov se bodo mogla izvršiti s strani strokovnjakov zavarovalno-tehnična izračunavanja, ki bi pokazala, kje in kako se more obremenitev obrtnika olajšati ter na drugi strani izboljšati njegove prejemke od zavarovanja.

Vse zbornice v državi so pristopile k zbiranju statističnih podatkov. Tudi ljubljanska zbornica je razposlala vsem združenjem vprašalne pole, ki jih bodo izpolnila združenja in obrtniki. To delo se ima izvršiti v teku meseca julija in avgusta.

Kakor čujemo, se pojavljajo med obrtništvom pomisleki in neka bojazen proti zbiranju teh statističnih podatkov. Smatramo zato za nujno potrebno opozoriti, da se vse to delo vrši izključno le v namenu, da se obrtniku koristi in da je zato v interesu obrtnika samega, da se zberejo čim točnejši podatki ter na podlagi tega doseže čim dalekosežnejše omiljenje obremenitve, na drugi strani pa čim ugodnejši prejemki iz zavarovanja. Pomanjkljivi podatki bi bili samo v škodo obrtništvu. Ministrstvo trgovine in industrije je namreč odločilo, da uredbo o zavarovanju obrtništva uveljavi. Dolžnost obrtništva je zato, da v lastnem interesu sodeluje pri pripravah, da se obvaruje škode in da se bo upoštevalo njegove upravičene potrebe, želje in zahteve.

Tabelarični priročnik za odmero in preračun obrambnega prispevka, je izdal v samozaložbi Erih Sterbenz ter se dobi v knjigarnah. V interesu davkoplačevalcev je, da si sami ugotove višino obrambnega prispevka in kontrolirajo istega predpis po navedenem tabelarniku, ki si ga naj vsakdo nabavi za praktično uporabo.

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. — 46. razstavna prireditev Ljubljanskega velesejma „Ljubljana v jeseni“ od 2. do 11. septembra 1939. Ljubljanski velesejem, zrcalo kulturnega in gospodarskega izživljanja zlasti Slovencev, ima v prirejanju svojih dveh vsakoletnih velesejmov in razstav že svojo tradicijo. Ko se v pozni pomladi pod toplimi sončnimi žarki razbohoti narava, ko zre orač v skrbeh na uspeh bodoče letine, imamo velesejmsko prireditev industrijskega in obrtnega značaja. Ko pa poneha poletna vročina in splošno poletno mrtvilo, otvarjamo našo jesensko velesejmsko prireditev, obsegajočo vedno posebne razstave iz kulturnega in gospodarskega področja. Te razstave so delo mnogih pridnih rok, ki so delale in ustvarjale čez poletje, ko je kipelo življenje na sejmišču. Nastopa zlata jesen in zato je tudi geslo naših jesenskih prireditev „Ljubljana v jeseni“. — **Letošnja jesenska velesejmska prireditev bo posvečena kmetijstvu.** Nameščena bo v šestih paviljonih tako, da zavzame skoro ves razstavni prostor. — **Spored letošnje „Ljubljane v jeseni“:** K m e t i j s k a r a z s t a v a, pod častnim predsedstvom ministra za kmetijstvo g. ing. Nikole Beslića obsega naslednje oddelke: 1. Semenogojska razstava. Njen namen bo nazorno prikazati našemu kmetovalcu, katera semena in poljedelske rastline morejo pri nas dobro uspevati in napredovati. 2. Zelenjadna razstava. 3. Razstava sadja. 4. Cvetlična razstava. 5. Čebelarska razstava. 6. Razstava mleka in mlečnih proizvodov. 7. Vinarska razstava z vinskim sejmom in vinsko pokušnjo. 8. Banovinska razstava ovac solčavsko-jezerske pasme in koz domače rjave in sanske pasme. 9. Banovinska razstava perutnine, kuncev in golobov. 10. Gospodarska razstava rib. 11. Razstava gob. 12. Razstava zdravilnih zelišč. 13. Velika razstava kmetijskih strojev in orodja. Kmetijsko razstavo priredita kmetijski odbor ljubljanskega velesejma in kmetijski oddelek kr. banske uprave v Ljubljani. Razstava akvarijev in eksotičnih ribic bo priključena razstavi cvetja. — G o s p o d i n j s k a r a z s t a v a, ki jo priredi Zveza gospodinj v Ljubljani. — R a z s t a v a i n d u s t r i j s k i h i n o b r t n i h i z d e l k o v. — Kakor običajno bo tudi letošnjo jesen na velesejmu **tekmovanje harmonikarjev,** kot višek tekma za prvenstvo v Jugoslaviji in prehodni pokal za leto 1939/40 v nedeljo 10. septembra. — Razstavnemu prostoru bo priključeno veliko zabavišče, ki bo zvečer žarelo v morju lučic. — In končno bo velesejmska uprava srečne izžrebance iz vrst obiskovalcev še gradila z lepimi nagradami. Običajno se dobe med nagradami motorna kolesa, šivalni stroji, radijski aparati, kolesa in druga lepa darila. — **Ugodnosti obiskovalcev.** 50% popust na jugoslovanskih železnicah velja za prihod v Ljubljano od 28. avgusta do 11. septembra in za povratek od 2. do 16. septembra. 1939.

Razgibanost obrtništva za samostojno obrtniško zbornico v Ljubljani

Čim so prinesli dnevniki prve vesti o ustanovitvi obrtniške zbornice v Ljubljani, je to razgibalo obrtništvo, kakor tudi druge gospodarske ustanove, ki so zastopane v skupni zbornici ZTOI v Ljubljani. Nad deset let je slovensko obrtništvo bilo boj za svojo samostojnost pod raznimi okoliščinami, za dosego svoje samostojnosti v najvišji svoji gospodarski ustanovi. Volja obrtnikov ni bila upoštevana, pa tudi glasovanja, ki bi morala biti svobodna o tem vprašanju, niso bila, saj so to preprečevali v največ slučajih tajniki zbornice ZTOI na en ali drug način, kar je nam obrtnikom še prav dobro v spominu, ker je bila tako obrtnikom nasilno onemogočeno, da bi se izjavili in si priborili samostojnost v najvišji gospodarski ustanovi in pa, ker je to nasprotno rodilo odpor, so morali merodajni faktorji sprevideti upravičenost slovenskega obrtništva za ustanovitev obrtniške zbornice v Ljubljani. Tozadeven dekret je že podpisal minister trgovine in industrije g. Tomić, katerega izvršitev ne more biti več dolgo odlagana, čeprav še vedno drugi stanovi obrtnikom ovirajo čimprejšnjo osamosvojitev.

Obrtništvo pa naj tudi ve, da so se našli po dnevnih vesteh o ustanovitvi samostojne Obrtniške zbornice v Ljubljani celo neki obrtniki, ki ne predstavljajo med obrtništvom mnogo ter po svoji stari navadi pričeli intrigirati proti ustanovitvi Obrtne zbornice. Kdo so to, si lahko vsak takoj misli. Ker niso imeli nikakih drugih stvarnih podatkov proti ustanovitvi so pričeli govoriti in zagotavljati, da obstoj Obrtne zbornice v Ljubljani iz finančnih razlogov ne bo mogoč. Ta dejstva, ki ne temelje na realnosti pa tudi niso dovolj proučena, seveda ne morejo biti ovira, ker je dokazano s statističnimi podatki, da je obstoj O. z. zasiguran v finančnem pogledu. Seveda pa ni zasiguran obstoj obrtnikom v novi zbornici, ki so vedno streljali obrtniškim interesom v hrbet, da bi mogli v Obrtni zbornici nastopati proti obrtniškim interesom.

Mi obrtniki, ki smo brez ozira na strankarsko pripadnost obrtništva pod pokretom DJO vedno zastopali stališče osamosvojitve obrtništva, stojimo še vedno odločno na tem stališču, vsled česar nas ne more motiti, s kom bo treba sodelovati, ker gre predvsem za nas same, da sodelujemo z vsakomur, ki je za samostojnost našega stanu, za njega pravilen razvoj in napredek.

Razgibanosti slovenskega obrtništva pa se je po tem slučaju pridružilo tudi obrtništvo iz ostalih področij, kjer so obrtniki še podrejeni v skupnih zbornicah, da so po tem slučaju dvignili glas in zahtevajo kot smo mi zahtevali vstrajno tudi ustanovitev obrtniških zbornic še v preostalih krajih tako, da naj se ustanove obrtniške zbornice še v Novem Sadu, Podgorici in Dubrovniku. Prepričani smo, da bo do tega moralo priti, ker se bo morala volja obrtništva v sedanjih razmerah, ko se konsolidirajo notranje prilike v državi izvesti, da se bo želja obrtništva upoštevala in njegova volja tudi izvršila. V bodočnosti so obrtništvu edino le samostojne obrtne zbornice porok za uspešno zavarovanje naših koristi v časih, ki jih preživljamo in ki nam prihajajo nasproti.

NOVI PROSTORI OBRTNIŠKIH ORGANIZACIJ. Od 1. avgusta t. l. dalje so prostori Doma jugoslovanskih obrtnikov r. z. z o. z. v Ljubljani, Uredništvo in uprava „Obrtnik“, Osrednje društvo in ljubljanska podružnica DJO, Združenje mizarjev v Ljubljani, Združenje pekov in Združenje kleparjev itd. v Ljubljani, Wolfova ul. 12, (dvorišče) pritličje, telefon 38—49, kar naj obrtništvo izvoli vzeti na znanje

Sprejemni pogoji Državne moške obrtne šole za pletarstvo v Ptuju

Ta šola ima značaj nepopolne srednje šole z nižjim tečajnim izpitom. Naloga iste je dajati učencem obojega spola poleg obče vzgoje, teoretično in praktično strokovno izobrazbo v pletarstvu in vrbogojstvu in jih usposobiti za pletarske pomočnike. Slednjim pomaga po dovršeni učni dobi tudi do zaslužka, ako ne bi mogli izvrševati pletarstva na svojih domovih.

Na zavodu se poučuje razen praktičnega pouku v pletarstvu: slovenščina, obrtna korespondenca, aritmetika, algebra, geometrija, pripravljalno risanje, lepopis, kalkulacije, knjigovodstvo, državoznanstvo, higiena, opisna geometrija, strokovno risanje, slogi umetnosti, tehnologija in vrbogojstvo. Vse šolske potrebščine prejemajo učenci na zavodu brezplačno.

Učna doba traja tri šolska leta. Šolsko leto prične 1. septembra. V prvi razred se sprejemajo učenci obojega spola, ki so dovršili vsaj dva razreda srednje ali meščanske šole ali šest razredov osnovne šole in so stari najmanj 12 let. Prijave kolkovane s kolekom din 10·— je poslati vključno do 3. septembra t. l. Vsebovati morajo:

1. krstni list; 2. zadnje šolsko spričevalo; 3. izjavo staršev (varuha), s katero se zavezujejo, da bodo vzdrževali učenca za časa učne dobe in plačali vse stroške, ki bi nastali zaradi neopravičenega predčasnega izstopa; 4. potrdilo davčne uprave o višini neposrednih davkov roditeljev.

Vsak prijavljenec sprejme pismeno rešitev o sprejemu.

Stanovanje in hrana se dobi v Ptuju od din 200·— mesečno navzgor. Pridnim, podpore potrebnim učencem, se bodo po možnosti preskrbele podpore za vzdrževanje.

Za podrobnejša pojasnila se je obrniti na upraviteljstvo.

VSEM PODRUŽNICAM DRUŠTVA JUGOSLOVANSKIH OBTNIKOV.

Z odlokom državnega sveta iz leta 1938. in z odlokom Kralj. banske uprave v Ljubljani t. l. je bilo Osrednje društvo Jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino z vsemi podružnicami vzpostavljeno v prejšnje stanje in nadaljnje delovanje, ter so vsa sreska načelstva, odnosno županstva, po katerih so bila društva zasežena, dobila nalog, da se imovina z vsem inventarjem zopet izroči legalnim zastopnikom podružničnih uprav in osrednjega društva.

Z ozirom na gornje pozivamo vse one podružnice, ki še niso sklicale občnih zborov za leto 1939., da to čimpreje store, da bo nato zamoglo poleg podružnic i osrednje društvo stopiti v redno delovanje.

One podružnice, ki še eventuelno niso prevzele arhiva od merodajnih oblastev, opozarjamo, da to nemudoma store, nakar naj uprave pripravijo in skličejo predpisani občni zbor za leto 1939. Vse podružnice naj v smislu pravil povabijo na zbor tudi Osrednje društvo, da zamore poslati na zbor po možnosti svojega zastopnika. Za eventuelne informacije naj se obračajo uprave podružnic na spodaj podpisanega.

Za Osrednje društvo Jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani, t. č. predsednik: Lovro P i č m a n.

Dohodek državnih financ za leto 1938./39. je bil nasproti izvršenim izdatkom za 993 milijonov razlike v dobro. Nasproti 894·8 milij. dinarjev razlike viška v letu 1937/38.

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije a. d.

Podružnica Ljubljana

Gajeva ulica 6.

Telefon štev. 20-30

Centrala Beograd
Glavna podružnica ZAGREB
Podružnica Sarajevo

Delniška glavnica din 75,000.000·—
Udeležba države din 30,000.000·—
Rezervni fondi nad din 5,000.000·—

Podeljuje obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoče račune in posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev.

Sprejema od vsakogar vloge na hranilne knjižice in tekoče račune po najugodnejšem obrestovanju.

Upravlja imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij.

Izvršuje najkulantneje vse ostale bančne posle.

Obrtniki! V Vašem lastnem interesu je. da vse svoje denarne posle izvršujete potom svojega denarnega zavoda.

IZ UPRAVE. Cenjene naročnike naprošamo za poravnavo naročnine po položnici na račun štev. 12.986. Zaostala in neplačana naročnina je v veliki meri vzrok nerednega izdajanja našega glasila, ki je navezan izključno le na naročnino.

POSET OBRTNIŠKEGA DOMA NA GOVEJKU. Za jesensko dobo, nedelje in praznike ter ostale dneve priporočamo obrtništvu in svojcem ter izletnikom poset obrtniškega doma na Govejku pri Medvodah. Dom je prvovrstno vzdrževan, dobra jedača in pijača, lepi izleti ter razgledi. Pojasnila za skupinske izlete in organizacijo obiska z avtobusom izvede na željo Zadruga, Ljubljana, Wolfova 12 (dvorišče), telefon 38—49.

Električne inštalacije in popravila za luč, moč, signale itd. izvršuje

MIHELČIČ IVAN

elektrotehnično podjetje

LJUBLJANA, Borštnikov trg 1

Telefon 27-04

Dobave „Marelli“ motorjev, ventilatorjev, črpalk itd. iz svetovnoznane tovarne E. Marelli, Milano.

Zahtevajte prospekte in reference!

Naročnike prosimo za poravnavo naročnine za „Obrtnika“

Obrtniki! Ste li zavarovali svoje delavnice, zaloge itd. proti ognju, vlomu, ste li zavarovali sebe na doživetje starosti ali proti raznim telesnim nezgodam?

Telefon št. 2176, 2276 in 3176

Priporoča se Vam

SLAVIJA

jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani

Tovariše obrtnike nujno opozarjamo, da si nabavijo njihovi uslužbenci poslovne knjižice.

Zbornica TOI nam je sporočila, da je prejela od Osrednje uprave za posredovanje dela obvestilo, da člani prisilnih združenj zaposlujejo v svojih obratih učence, pomočnike in ostalo pomožno osebje, ki še vedno nima predpisanih poslovnih knjižic. Ta postopek pa je, pravi Osrednja uprava, v nasprotju s predpisi Uredbe o poslovnih knjižicah delavcev in nameščencev z dne 24. marca 1938. V kolikor bi se ta praksa še nadaljevala, bo uprava prisiljena obrniti se na pristojne oblasti zaradi tega, da se zavaruje izvrševanje predpisov o poslovnih knjižicah, kar bo brez dvoma zelo škodilo prizadetim delodajalcem.

Zaradi tega vse obrtnike ponovno opozarjamo, da v lastnem interesu poskrbite, da bodo Vaši nameščenci imeli predpisane poslovne knjižice.

Poslovno knjižico izdajajo, zamenjujejo in obnavljajo: a) občinska oblastva za osebe, ki stanujejo v tem rajonu in so izvzete iz točke b) b) prisilne združbe trgovcev in obrtnikov vsem pomočnikom in vajencem delodajalcev, ki so v teh združbah.

Če je pomočnik ali vajenec brez posla, mu knjižico preskrbi tisto združenje, kjer prosilec stalno biva.

Knjižica stane din 10·—, poleg tega sta potrebni še dve sliki v velikosti 4·5×6 cm na **mehkem kartonu**. (Fotografi, ki napravljajo slike za legitimacije naj to upoštevajo).

Obrtnike o tem obveščamo in obenem nujno pozivamo, da se držé strogih predpisov glede poslovnih knjižic, zlasti, da nobena zaposlena oseba ne sme biti brez poslovne knjižice, kajti ta služi kot javni dokument za ugotovitev identitete ter za dokaz vrste in časa zaposlitve.

Znižanje obrestne mere za posojila pri Zanatski banki Kraljevine Jugoslavije a. d.

Na predlog upravnega odbora Zanatske banke je g. minister za trgovino in industrijo odobril sledeče obrestne mere za posojila, ki so stopile v veljavo dne 1. julija 1939:

1. za dolžnike, ki so bančni delničarji 7½% na leto pod pogojem, da imajo na vsakih din 2000·— posojila po eno bančno delnico;

2. za dolžnike, ki niso bančni delničarji 8% na leto;

3. za obrtne, proizvodne in nabavljalne zadruge 7½% na leto;

4. za kreditne zadruge 6% na leto;

5. za obrtne domove 6% na leto;

6. za posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev 7% na leto.

Zanatska banka podeljuje sledeče vrste posojil:

a) menična posojila z dvema žirantoma (porokoma) na dve in pol leti, ki se odplačujejo v desetih enakih trimesečnih obrokih z obrestmi;

b) menična posojila proti vknjižbi na nepremičnine na pet let, ki se odplačujejo v dvajsetih enakih trimesečnih obrokih z obrestmi ali v desetih enakih šestmesečnih obrokih z obrestmi;

c) posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev na dve in pol leti, in sicer onih papirjev, ki kotirajo na domačih borzah (obveznic 2½% vojne škode, 7% državnega investicijskega posojila itd.), delnic Narodne banke in Privilegirane Agrarne banke; odplačujejo se v desetih enakih trimesečnih obrokih z obrestmi;

d) kredite na tekoči račun od din 20.000·— naprej, in sicer samo večjim obrtniškim podjetjem, ki imajo večji denarni promet, katerega morajo izvrševati potom banke.

Posojila oziroma krediti nad zneskom din 50.000·— se dovoljujejo samo proti vknjižbi na nepremičnine.

Obrtnik ali obrtniško podjetje more dobiti več vrst posojil v najvišjem skupnem znesku din 300.000·—.

Za daljnje informacije se naj interesenti ustno ali pismeno obrnejo na podružnico tega zavoda v Ljubljani, Gajeva ulica 6.

Razno

Mednarodni sejem v Solunu. Kakor vsako leto se bo udeležila naša država tudi letos uradno mednarodnega sejma v Solunu, ki se bo vršil od 10. IX. do 1. X. 1939. Za razstavitev vzorcev blaga v skupnem oddelku kr. Jugoslavije nosi vse stroške Trgovinski muzej. Prijave za udeležbo na sejmu je poslati neposredno na: Trgovinski muzej Zavoda za pospeševanje zunaje trgovine, Beograd, Miloša Vel. 29.

Hrvatski obrtniki na izletu v Splitu in Dalmaciji. V nedeljo dne 13. avgusta so v velikem številu posetili hrvatski obrtniki na čelu s predsedstvom SHO Split in Dalmacijo, kjer so bili kot gospodarski stan prisrčno sprejeti od javnosti in tamošnjega obrtništva. Izlet je pokazal, da so taki medsebojni obiski obrtnikov zelo potrebni za krepitev obrtniške zavesti.

Zajednica jugoslovanskih obrtnikov na Sušaku. Dne 9. julija je bil ustanovni občni zbor ZJO za Sušak in okolico, kateremu so prisostvovali tudi zastopniki matične organizacije iz Zagreba. Po poročilih časopisov je skupščina lepo uspela in je tudi pristopilo takoj več članov.

V Beogradu je bilo zgrajeno v prvem polletju 200 novih zgradb. Po uradnih podatkih beograjskega gradbenega odseka mesta Beograda je bilo v prvem polletju leta 1939 v Beogradu zgrajeno 200 novih stavb.

Obrtniški dom v Čupriji. 18. maja t. l. je bil blagoslovljen temeljni kamen za zgraditev impozantne zgradbe obrtniškega doma v Čupriji, za katerega zgraditev je bil osnovan že pred 18 leti poseben fond za gradnjo doma.

Vesti iz združenj

Združenje krojačev in krojačic na Jesenicah je na svoji seji uprave v zvezi z okrožnico zbornice za TOI. o spremembi seznama rokodelskih obrti po § 23 ob. z. med drugim prišlo tudi do naslednjega razmišljanja v svrho zaščite krojaško-šiviljskega stanu:

Kdo je upravičen prodajati štofe in kdo je upravičen prodajati konfekcijo v večjem odnosno manjšem obsegu?

Zastopamo stališče, da je trgovec, ki se je izučil špecerije, upravičen prodajati le živilsko stroko in da nikakor ni strokovnjak v prodaji boljših štofov in konfekcije, še manj pa so do tega upravičeni razni krošnjarji in drugi nepoklicani, ki se bavijo s prodajo moških in damskih štofov. Kdor želi prodajati moško ali damsko konfekcijo in sam ni krojač, bi moral imeti v svoji poslovalnici usposobljenega krojaškega poslovodjo, ravno tako, kakor mora biti usposobljen vsak krojaški mojster, ako hoče prodati hlače, sako ali suknjo.

Tovarišice — tovariši! Treba se bo zavzeti za naše pravice, katere smo svoječasno že imeli in katerih so se polastili nekateri zato, ker se mi nismo branili in smo zaradi tega postali danes molzna krava, ki z ubogim prislužkom za delo fazone, prislužimo le toliko, da komaj životarimo, mnogo pa nas je med nami, ki moramo gledati svojo družino lačno in raztrgano. Ker kot državljani vršimo vedno svoje dolžnosti, imamo tudi pravico zavzemati se za svoje pravice.

Prosimo vsa naša združenja in pa odseke oblačilne stroke pri kolektivnih združenjih, da tudi oni razmišljajo o tem. Pričakujemo odziva na ta naš članek ter bi nato koncem leta izdali skupno okrožnico na podlagi katere bi se zavzeli za svoje pravice na naših prihodnjih občnih zborih.

Dobave in licitacije

Licitacije: Dne 5. septembra bo pri dravski divizijski oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija za postavitev šupe v vojašnici v Celju in dne 7. septembra za postavitev vojnega objekta v Slovenjgradcu.

Pri štabu dravske divizijske oblasti v Ljubljani se vrši dne 4. septembra ofertalna licitacija za zgraditev šupe.

Uprava zavoda „Čačak“ v Čačku potrebuje naslednje osebje: 2 inženjerja elektrotehnika z najmanj 2letno prakso v tovarni — radiotehničnem laboratoriju, 1 strojnega inženjerja z najmanj 2letno prakso v tovarni (fini mehanik), 2 tehnika s srednjo tehnično šolo — špacialista v radiotehniki, 2 risalca strojna ali elektrotehnika, 1 samostojnega mojstra za fino mehaniko, 1 mehanika konstruktorja mehaničnih detajlov, več mehanikov in elektrotehnikov.

Dalje: 1 inženjerja (elektrotehnika ali tehnaloga) s prakso v tehnični pisarni ali tovarni, poznavalec radiomateriala, 1 mojstra — poznavalca elektro- in radiomateriala, 1 skladiščnika, poznavalca elektro- in radiomateriala, 1 elektroinženjerja z večletno prakso v tovarni, 1 mojstra — poslovodjo za radiotehniko s prakso v tovarni in 1 mojstra — poslovodjo za fino mehaniko s prakso v tovarni. Pogoji, pod katerimi se to osebje sprejme v službo, se dobe pri Zbornici za TOI v Ljubljani.

Dne 12. septembra bo pri štabu dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za napravo električne razsvetljave v Ribnici.

Tiskali J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Od 2.-11. septembra

LJUBLJANSKI VELESEJEM

VELIKA KMETIJSKA RAZSTAVA (semenogojstvo, zelenjad, sadje, cvetje, čebele in med, mleko in mlečni proizvodi, vino, koze, ovce, perutnina, kunci, golobi, ribe, gobe, zdravilna zelišča, kmetijski stroji). — Gospodinjska razstava, akvariji, industrija, obrt.

Lepo zabavišče - velik variete. Tekma harmonikarjev 10. septembra

Nagradno žrebanje. — Številna lepa darila za obiskovalce velesejma.

Polovična voznina na železnicah.